

MINISZTERELNÖK

Iromány száma: **T/324.**

Benyújtás dátuma: **2026-07-04 16:00**

Parlex azonosító: **NKB3E06Z0001**

Címzett: **Forsthoffer Ágnes, az Országgyűlés elnöke**

Tárgy: **Javaslat benyújtása**

Benyújtó: **Magyar Péter, miniszterelnök**

Előadó: **Dr. Törőcsikné Dr. Görög Márta, igazságügyi miniszter**

Javaslat címe: **Magyarország Alaptörvényének tizenhetedik módosítása**

A Kormány nevében benyújtom Magyarország Alaptörvényének tizenhetedik módosítását.

A javaslat elfogadásához az Alaptörvény S) cikk (2) bekezdése alapján az országgyűlési képviselők kétharmadának „igen” szavazata szükséges.

Magyarország Alaptörvényének tizenhetedik módosítása

[1] Az Országgyűlés megállapítja, hogy a jogállami demokrácia helyreállítása érdekében olyan szabályozás megalkotása szükséges, amely megteremti az állam alkotmányos működésének kereteit, valamint elősegíti az alkotmányos intézményrendszer felülvizsgálatát és megújítását.

[2] Az Országgyűlés mint alkotmányozó hatalom kinyilvánítja azon szándékát, hogy széles körű társadalmi és szakmai egyeztetést követően megalkotja Magyarország új Alkotmányát, amely a népszuverenitás, a hatalommegosztás, a jogállamiság és az alapvető jogok védelmére épül.

[3] A jelen módosítás célja, hogy az új Alkotmány hatálybalépéséig biztosítsa az állam jogszerű működéséhez szükséges elengedhetetlen intézményi feltételeket, továbbá megteremtse az alkotmányos demokrácia helyreállításának alapjait.

[4] Az Országgyűlés mint alkotmányozó hatalom az Alaptörvény 1. cikk (2) bekezdés a) pontjában meghatározott hatáskörében eljárva az Alaptörvényt a következők szerint módosítja:

1. cikk

Az Alaptörvény T) cikk (2) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(2) Jogszabály a törvény, a kormányrendelet, a miniszterelnöki rendelet, a miniszteri rendelet, a Magyar Nemzeti Bank elnökének rendelete és az önkormányzati rendelet.”

2. cikk

Az Alaptörvény XXIII. cikke helyébe a következő rendelkezés lép:

„XXIII. cikk

(1) Minden nagykorú magyar állampolgárnak joga van ahhoz, hogy – a (2) bekezdésben foglalt kivétellel – az országgyűlési képviselők választásán választó és választható legyen.

(2) Az országgyűlési képviselők választásán nem választható, aki országgyűlési képviselői megbízatást összesen legalább tizenkét évig már betöltött, vagy az, akit legalább három választáson országgyűlési képviselővé megválasztottak.

(3) Minden nagykorú magyar állampolgárnak joga van ahhoz, hogy a helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek, valamint az európai parlamenti képviselők választásán választó és választható legyen.

(4) Az Európai Unió más tagállamának magyarországi lakóhellyel rendelkező minden nagykorú állampolgárának joga van ahhoz, hogy a helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek, valamint az európai parlamenti képviselők választásán választó és választható legyen.

(5) Magyarországon menekültként elismert vagy huzamos tartózkodási jogosultsággal rendelkező minden nagykorú személynek joga van ahhoz, hogy a helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek választásán választó legyen.

(6) Sarkalatos törvény a választójogot vagy annak teljességét magyarországi lakóhelyhez, a választhatóságot további feltételekhez kötheti.

(7) A helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek választásán a választópolgár lakóhelyén vagy bejelentett tartózkodási helyén választhat. A választópolgár a szavazás jogát lakóhelyén vagy bejelentett tartózkodási helyén gyakorolhatja.

(8) Nem rendelkezik választójoggal az, akit bűncselekmény elkövetése vagy belátási képességének korlátozottsága miatt a bíróság a választójogból kizárt. Nem választható az Európai Unió más tagállamának magyarországi lakóhellyel rendelkező állampolgára, ha az állampolgársága szerinti állam jogszabálya, bírósági vagy hatósági döntése alapján hazájában kizárták e jog gyakorlásából.

(9) Mindenkinek joga van országos népszavazáson részt venni, aki az országgyűlési képviselők választásán választó. Mindenkinek joga van helyi népszavazáson részt venni, aki a helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek választásán választó.

(10) Minden magyar állampolgárnak joga van ahhoz, hogy rátermettségének, képzettségének és szakmai tudásának megfelelően közhivatalt viseljen. Törvény határozza meg azokat a közhivatalokat, amelyeket párt tagja vagy tisztségviselője nem tölthet be.”

3. cikk

Az Alaptörvény 24. cikk (8) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(8) Az Alkotmánybíróság tizenöt tagból álló testület, amelynek tagjait az Országgyűlés az országgyűlési képviselők kétharmadának szavazatával kilenc évre választja. Az Alkotmánybíróság tagját e tisztségre nem lehet újraválasztani. Az Alkotmánybíróság a tagjai közül három évre megválasztja az Alkotmánybíróság elnökét, aki e tisztségre újraválasztható. Az Alkotmánybíróság tagjai nem lehetnek tagjai pártnak, és nem folytathatnak politikai tevékenységet. Az Alkotmánybíróság tagjának megbízatása a hetvenedik életévének betöltésével megszűnik.”

4. cikk

Az Alaptörvény 25. cikke helyébe a következő rendelkezés lép:

„25. cikk

(1) A bíróságok igazságszolgáltatási tevékenységet látnak el. A legfőbb bírósági szerv a Kúria.

(2) A bíróság dönt büntetőügyben, magánjogi jogvitában, a közigazgatási határozatok törvényességéről, az önkormányzati rendelet más jogszabályba ütközéséről és megsemmisítéséről, a helyi önkormányzat törvényen alapuló jogalkotási kötelezettsége elmulasztásának megállapításáról és törvényben meghatározott egyéb ügyben.

(3) A Kúria a (2) bekezdésben meghatározottak mellett biztosítja a bíróságok jogalkalmazásának egységét, a bíróságokra kötelező jogegységi határozatot hoz.

(4) A bírósági szervezet többszintű.

(5) A bíróságok igazgatásának központi feladatait az Országos Bírósági Hivatal elnöke végzi. Az Országos Bírői Tanács felügyeli a bíróságok központi igazgatását. Az Országos Bírői Tanács és más

bírói önkormányzati szervek közreműködnek a bíróságok igazgatásában.

(6) Az Országos Bírósági Hivatal elnökét a bírák közül hat évre a köztársasági elnök javaslatára az Országgyűlés választja. Az Országos Bírósági Hivatal elnöke nem választható újra. A köztársasági elnök a bírák által – sarkalatos törvényben meghatározott módon – jelölt legfeljebb három személy egyikét javasolja az Országos Bírósági Hivatal elnökének. Az Országos Bírósági Hivatal elnökének megválasztásához az országgyűlési képviselők kétharmadának szavazata szükséges. Az Országos Bírói Tanács tagja a Kúria elnöke, további tagjait sarkalatos törvényben meghatározottak szerint a bírák választják.

(7) Az Országos Bírósági Hivatal elnökének megbízatása – sarkalatos törvényben meghatározott módon – megszűnik

- a) a megbízatási időtartam leteltével,
- b) a bírói szolgálati viszonya megszűnésével,
- c) lemondással,
- d) az összeférhetetlenség kimondásával,
- e) felmentéssel,
- f) a tisztségtől való megfosztással,
- g) bírói kezdeményezésre, visszahívással.

(8) Törvény egyes jogvitákban más szervek eljárását is lehetővé teheti.

(9) A bíróságok szervezetének, igazgatásának és központi igazgatása felügyeletének, a bírák jogállásának részletes szabályait, valamint a bírák javadalmazását sarkalatos törvény határozza meg.”

5. cikk

(1) Az Alaptörvény 26. cikk (3) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(3) A Kúria elnökét a bírák közül hat évre a köztársasági elnök javaslatára az Országgyűlés választja. A Kúria elnöke nem választható újra. A köztársasági elnök a bírák által – sarkalatos törvényben meghatározott módon – jelölt legfeljebb három személy egyikét javasolja a Kúria elnökének. A Kúria elnökének megválasztásához az országgyűlési képviselők kétharmadának szavazata szükséges.”

(2) Az Alaptörvény 26. cikke a következő (4) bekezdéssel egészül ki:

„(4) A Kúria elnökének megbízatása – sarkalatos törvényben meghatározott módon – megszűnik

- a) a megbízatási időtartam leteltével,
- b) a bírói szolgálati viszonya megszűnésével,
- c) lemondással,
- d) az összeférhetetlenség kimondásával,
- e) felmentéssel,
- f) a tisztségtől való megfosztással,
- g) bírói kezdeményezésére, visszahívással.”

6. cikk

Az Alaptörvény a következő 42. cikkel egészül ki:

„42. cikk

- (1) A közvagyon védelme, valamint a jogellenesen felhasznált közvagyon felkutatásának és visszaszerzésének elősegítése érdekében Nemzeti Vagyonvisszaszerzési és Vagyonvédelmi Hivatal működik.
- (2) A Nemzeti Vagyonvisszaszerzési és Vagyonvédelmi Hivatal független, törvényben meghatározottak szerint az igazságszolgáltatás közreműködőjeként mint közvádoló az állam büntetőigényének érvényesítője.
- (3) A Nemzeti Vagyonvisszaszerzési és Vagyonvédelmi Hivatal törvényben meghatározottak szerint
- a) jogokat gyakorol a nyomozással összefüggésben,
 - b) közvádat képvisel a bírósági eljárásban,
 - c) közvagyon-visszaszerzési és -védelmi feladatokat lát el.
- (4) A Nemzeti Vagyonvisszaszerzési és Vagyonvédelmi Hivatal elnökét és elnökhelyetteseit az Országgyűlés az országgyűlési képviselők kétharmadának szavazatával hat évre választja meg.
- (5) A Nemzeti Vagyonvisszaszerzési és Vagyonvédelmi Hivatal elnöke évente beszámol tevékenységéről az Országgyűlésnek.
- (6) A Nemzeti Vagyonvisszaszerzési és Vagyonvédelmi Hivatal személyi állományának tagjai nem lehetnek tagjai pártnak, és nem folytathatnak politikai tevékenységet.
- (7) A Nemzeti Vagyonvisszaszerzési és Vagyonvédelmi Hivatal szervezetére, működésére, elnökére és elnökhelyettesei jogállására vonatkozó részletes szabályokat sarkalatos törvény határozza meg.”

7. cikk

- (1) Az Alaptörvény „ZÁRÓ ÉS VEGYES RENDELKEZÉSEK” rész 28. pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

„28.

A megyére való utalásként a vármegyére utaló elnevezés a 2026. szeptember 30-án hatályos jogszabályi rendelkezések szerint az Alaptörvény tizenhetedik módosítása hatálybalépését követően is használható mindaddig, amíg az Alaptörvény szerinti megnevezés használatára való áttérés a felelős gazdálkodás elvei szerint meg nem valósítható.”

- (2) Az Alaptörvény „ZÁRÓ ÉS VEGYES RENDELKEZÉSEK” része a következő 34-39. ponttal egészül ki:

„34.

Az Alaptörvény tizenhetedik módosításának hatálybalépését követő napon a hivatalban lévő köztársasági elnök megbízatása megszűnik. A hivatalban levő köztársasági elnök megbízatásának megszűnését követően az Országgyűlés az új Alkotmány hatálybalépéséig, de legfeljebb öt évig tartó időtartamra köztársasági elnököt választ a 11. cikk rendelkezései szerint.

35.

Az Alaptörvény tizenhetedik módosításával megállapított 24. cikk (8) bekezdését – a 36. pontban foglalt kivétellel – első alkalommal az Alkotmánybíróságnak az Alaptörvény tizenhetedik módosításának hatálybalépését követően megválasztott tagjai tekintetében kell alkalmazni.

36.

Ha az Alkotmánybíróság tagja az Alaptörvény tizenhetedik módosítása hatálybalépésének napján már betöltötte a hetvenedik életévét, megbízatása az Alaptörvény tizenhetedik módosításának hatályba lépése időpontját követő második hónap első napján megszűnik.

37.

Az Alaptörvény tizenhetedik módosításával megállapított 25. cikk (6) bekezdését első alkalommal az Alaptörvény tizenhetedik módosításának hatálybalépését követően megválasztott Országos Bírósági Hivatal elnöke tekintetében kell alkalmazni.

38.

Az Alaptörvény tizenhetedik módosításával megállapított 26. cikk (3) bekezdését első alkalommal az Alaptörvény tizenhetedik módosításának hatálybalépését követően megválasztott Kúria elnöke tekintetében kell alkalmazni.

39.

Az Alaptörvény tizenhetedik módosításával megállapított XXIII. cikk (2) bekezdése nem érinti az Alaptörvény tizenhetedik módosításának hatálybalépésekor országgyűlési képviselői megbízatással rendelkező országgyűlési képviselők – az Alaptörvény tizenhetedik módosításának hatálybalépésekor fennálló – országgyűlési képviselői megbízatását.”

8. cikk

Az Alaptörvény „ZÁRÓ ÉS VEGYES RENDELKEZÉSEK” része a következő 40. ponttal egészül ki:

„40.

Az Alaptörvény tizenhetedik módosításának hatálybalépése nem érinti az önálló szabályozó szerv vezetőjének 2027. január 1-je előtt alkotott rendeletének hatályát, az önálló szabályozó szerv vezetőjének 2026. december 31-én hatályban lévő rendeletét annak hatályvesztéséig jogszabályként alkalmazni kell.”

9. cikk

Az Alaptörvény

- a) F) cikk (2) bekezdésében a „vármegyékre” szövegrész helyébe a „megyékre” szöveg,
- b) T) cikk (1) bekezdésében a „ , valamint” szövegrész helyébe a „kihirdetésének szabályait, valamint törvény eltérően is megállapíthatja” szöveg,
- c) 1. cikk (2) bekezdés e) pontjában az „ügyészt, az” szövegrész helyébe az „ügyészt, a Nemzeti Vagyonvisszaszerzési és Vagyonvédelmi Hivatal elnökét és elnökhelyetteseit, az” szöveg,

- d) 7. cikk (1) bekezdésében az „ügyészhez és” szövegrész helyébe az „ügyészhez, a Nemzeti Vagyonvisszaszerzési és Vagyonvédelmi Hivatal elnökéhez és” szöveg,
- e) 17. cikk (3) bekezdésében a „vármegyei” szövegrész helyébe a „megyei” szöveg,
- f) 24. cikk (2) bekezdés e) pontjában az „ügyész vagy” szövegrész helyébe az „ügyész, a Nemzeti Vagyonvisszaszerzési és Vagyonvédelmi Hivatal elnöke vagy” szöveg,
- g) 24. cikk (5) bekezdés b) pontjában az „ügyész vagy” szövegrész helyébe az „ügyész, a Nemzeti Vagyonvisszaszerzési és Vagyonvédelmi Hivatal elnöke vagy” szöveg,
- h) 29. cikk (1) bekezdésében a „független, az” szövegrész helyébe a „független, törvényben meghatározottak szerint az” szöveg,
- i) 29. cikk (2) bekezdés b) pontjában a „képviseli a közvédat” szövegrész helyébe a „közvédat képvisel” szöveg,
- j) 32. cikk (4) bekezdésében a „vármegyei” szövegrészek helyébe a „megyei” szöveg,
- k) 32. cikk (5) bekezdésében a „vármegyei” szövegrészek helyébe a „megyei” szöveg,
- l) 33. cikk (2) bekezdésében a „vármegyei” szövegrészek helyébe a „megyei” szöveg,
- m) 34. cikk (3) bekezdésében a „vármegyei” szövegrész helyébe a „megyei” szöveg,
- n) 34. cikk (4) bekezdésében a „vármegyei” szövegrész helyébe a „megyei” szöveg lép.

10. cikk

Hatályát veszti az Alaptörvény

- 1. I) cikk (4) bekezdésében a „sarkalatos” szövegrész,
- 2. P) cikk (2) bekezdésében a „sarkalatos” szövegrész,
- 3. VI. cikk (4) bekezdésében a „sarkalatos” szövegrész,
- 4. 5. cikk (7) bekezdésében a „rendészeti és” szövegrész,
- 5. 5. cikk (9) bekezdése,
- 6. 7. cikk (3) bekezdésében a „sarkalatos” szövegrész,
- 7. 9. cikk (4) bekezdés c) pontjában az „, az önálló szabályozó szerv vezetőjét” szövegrész,
- 8. „Önálló szabályozó szervek” című alcíme,
- 9. 29. cikk (1) bekezdésében a „kizárólagos” szövegrész,
- 10. 37. cikk (4) és (5) bekezdése,
- 11. 38. cikk (1) bekezdésében a „sarkalatos” szövegrész,
- 12. 38. cikk (2) bekezdésében a „sarkalatos” szövegrész,
- 13. 39. cikk (3) bekezdése,
- 14. 40. cikkében a „sarkalatos” szövegrész,
- 15. 41. cikk (1) bekezdésében a „sarkalatos” szövegrész,
- 16. 41. cikk (5) bekezdésében a „sarkalatos” szövegrész,
- 17. 41. cikk (6) bekezdésében a „sarkalatos” szövegrész,
- 18. 43. cikk (4) bekezdésében a „sarkalatos” szövegrész,
- 19. 44. cikk (3) bekezdése,
- 20. 52. cikk (5) bekezdésében a „sarkalatos” szövegrész,
- 21. 53. cikk (1) bekezdés nyitó szövegrészeiben a „sarkalatos” szövegrész,
- 22. 54. cikk (1) bekezdésében a „sarkalatos” szövegrész,
- 23. 54. cikk (8) bekezdésében a „sarkalatos” szövegrész.

11. cikk

(1) Az Alaptörvény e módosítása – a (2) és (3) bekezdésben foglalt kivétellel – a kihirdetését követő napon lép hatályba.

(2) A 7. cikk (1) bekezdése és a 9. cikk a), e) és j)–n) pontja 2026. október 1-jén lép hatályba.

(3) Az 1. cikk, a 8. cikk és a 10. cikk 7. és 8. pontja 2027. január 1-jén lép hatályba.

(4) Az Alaptörvény e módosítását az Országgyűlés az Alaptörvény 1. cikk (2) bekezdés a) pontja és S) cikk (2) bekezdése alapján fogadja el.

(5) Az Alaptörvény e módosításának hatálybalépésével egyidejűleg az Alaptörvény egységes szerkezetű szövegét a hivatalos lapban közzé kell tenni.

Általános indokolás

Az Alaptörvény a hatálybalépése óta eltelt több mint tizennégy év során nem tudta betölteni az alkotmányok legfontosabb rendeltetését. Az Alaptörvény a nemzeti egység szimbóluma helyett a közjogi és politikai megosztottság jelképévé vált. Ezzel párhuzamosan Magyarország fokozatosan eltávolodott az alkotmányos demokrácia alapvető követelményeitől, ez egyben a közös európai alkotmányos hagyományokhoz való viszony érdemi átalakulását is eredményezte.

Ebben a helyzetben az alkotmányozó hatalom átfogó célja, hogy Magyarország újra alkotmányos demokrácia legyen. Magyarországnak ezért új, a jogállamiság értékeit híven tükröző és ténylegesen garantáló alkotmányra van szüksége, de az új Alkotmány elfogadása nem történhet ismételten egyoldalú módon, a társadalom nagy részének kizárásával. Az új Alkotmánynak alapos előkészítésen, széles körű társadalmi és szakmai egyeztetésen kell alapulnia. Magyarországon minden magyar embert megszólító alkotmányozási folyamat kezdődik.

Az Alaptörvény ugyanakkor nem maradhat változatlan addig, amíg az új Alkotmány elfogadására nem kerül sor. Haladéktalanul szükséges az alkotmányozási eljárás és az alkotmányos demokrácia alapvető működési feltételeinek megteremtése. A jogállami helyreállítás jegyében a módosításoknak ez a köre sürgető, és meg is kezdődött az Alaptörvény tizenhatodik módosításával. Az Alaptörvény tizenhetedik módosítására irányuló javaslat az új Alkotmány jövőbeni megalkotására is figyelemmel szükségszerűen nem teljes körű, de halaszthatatlan alkotmányos reformokat tartalmaz.

Ezen indokolás a jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény 18. § (6) bekezdése, valamint a Magyar Közlöny kiadásáról, valamint a jogszabály kihirdetése során történő és a közjogi szervezetszabályozó eszköz közzététele során történő megjelöléséről szóló 5/2019. (III. 13.) IM rendelet 20. § (2) bekezdés a) pontja alapján a Magyar Közlöny mellékleteként megjelenő Indokolások Tárában közzétételre kerül.

Részletes indokolás

1., 8.

Az önálló szabályozó szervek alaptörvényi szintű szabályai szükségtelenül széles körben tesznek kivételt a demokratikus legitimitáció követelménye alól, indokolt ezért ezen szervek önálló alaptörvényi szabályozásának megszüntetése.

2.

A megbízatás időbeli korlátozása hozzájárul ahhoz, hogy a politikai döntéshozatalban szélesebb körben jelenjenek meg új társadalmi tapasztalatok és szemléletmódok, így erősödjön a képviseleti rendszer demokratikus, plurális karaktere. Emellett a szabályozás alkalmas arra is, hogy mérsékelje a hosszú idő alatt kialakuló, megmerevedő politikai struktúrák fennmaradását, és hogy elősegítse a közéleti intézményrendszer és a demokratikus párbeszéd folyamatos megújulását. Mindezekre tekintettel az országgyűlési képviselői mandátum időtartamának korlátozása indokolt.

3.

Az Alkotmánybíróság az alapjogok védelmének és a demokratikus jogállamnak kiemelt jelentőségű, garanciális intézménye, ezért független és hatékony működésének helyreállítása feltétele annak, hogy a közhatalom az alkotmányos korlátok között működjön. Az állam valamennyi szerve köteles betartani a mindenkor hatályos alkotmány rendelkezéseit, amelynek kikényszerítésére csak egy valóban független, a társadalom bizalmát élvező Alkotmánybíróság képes. Az Alkotmánybíróság függetlensége garanciaként szolgál arra, hogy a politika ne állhasson a jog felett, és a mindenkori kormányzat is köteles legyen betartani a közhatalom gyakorlásának alkotmányos kereteit.

Az Alkotmánybíróság létrejöttétől 2013-ig az alkotmánybírókra irányadó felső korhatár 70 év volt. Ezt a rendszerváltás idején elfogadott, 24 évig irányadó szabályt az akkori alkotmányos többség 2013-ban eltörölte a hivatalban lévő alkotmánybírókra is kiterjedő hatállyal. A módosítás rejtett indoka az volt, hogy több egyoldalúan jelölt és megválasztott alkotmánybírónak az akkor hatályos szabályok szerint 12 éves mandátuma – annak kitöltése előtt – életkoránál fogva megszűnt volna.

Az Alkotmánybíróságot érintő módosítás célja az Alkotmánybíróság függetlenségének helyreállítása annak érdekében, hogy tényleges kontrollt tudjon gyakorolni az állam alkotmányos működése felett. A választott intézkedés a jogállami helyreállítás célját követi, ezért szükséges és a célhoz mérten arányos intézkedés, figyelemmel a jelen Alaptörvény-módosításnak az Alkotmánybíróság hatásköreit helyreállító rendelkezéseire is.

4-5.

A módosítás a bírói öngazgatás érvényesítése és a bírósági szervezetrendszer függetlenségének erősítése érdekében módosítja az Országos Bírósági Hivatal elnöke és a Kúria elnöke jelölésének, megválasztásának, valamint megbízatása megszűnésének szabályait.

A módosítás értelmében a bírák sarkalatos törvényben meghatározott módon tesznek javaslatot az Országos Bírósági Hivatal, illetve a Kúria elnökének személyére, az így kialakított – legfeljebb három személyre tett – jelölés alapján pedig a köztársasági elnök választja ki azt az egy személyt, akinek a megválasztását javasolja az Országgyűlésnek. Az Országos Bírósági Hivatal és a Kúria elnökének javasolt személyt az Országgyűlés továbbra is az országgyűlési képviselők kétharmadának szavazatával választja meg.

Emellett a módosítás meghatározza az Országos Bírósági Hivatal elnöke és a Kúria elnöke

megbízatása megszűnésének eseteit, illetve lehetővé teszi az Országos Bírósági Hivatal elnökének és a Kúria elnökének a visszahívását sarkalatos törvényben meghatározott módon, a bírák kezdeményezésével.

6.

Az Alaptörvény módosítása a közvagyon védelmének és a jogellenesen felhasznált közvagyon visszaszerzésének érdekében létrehozza a Nemzeti Vagyonvisszaszerzési és Vagyonvédelmi Hivatalt. A közösség erőforrásainak megőrzése, valamint a közvagyonnal való gazdálkodás átláthatóságába vetett közbizalom helyreállítása érdekében szükséges egy olyan független intézmény, amely elősegíti a közvagyonra érintő visszaélések feltárását és a közvagyon védelmét. A módosítás ennek megfelelően az Alaptörvényben rögzíti a Nemzeti Vagyonvisszaszerzési és Vagyonvédelmi Hivatal alkotmányos státuszát, míg a részletes szabályok meghatározását sarkalatos törvényre bízta.

7.

A hivatalban lévő köztársasági elnök megbízatása a módosítás hatálybalépését követően megszűnik, a rendelkezés egyúttal meghatározza, hogy az Országgyűlés az új államfőt az új Alkotmány hatálybalépéséig tartó időszakra, de legfeljebb öt évre választja meg.

A választópolgárok rendkívüli felhatalmazást adtak arra, hogy az Országgyűlés mint alkotmányozó hatalom helyreállítsa az alkotmányos demokráciát, és olyan közjogi helyzetet teremtsen, hogy az alkotmányozás átmeneti időszakában a köztársasági elnök betölthesse az alkotmányos funkcióit, képviselje a nemzet egységét, és örködni tudjon az államszervezet demokratikus működése felett.

A módosítás rögzíti, hogy az Alkotmánybíróság tagjaira vonatkozó kilencéves megbízatási időtartam csak az Alaptörvény tizenhetedik módosítása hatálybalépését követően választott alkotmánybírák tekintetében alkalmazandó. Emellett az átmeneti rendelkezés – a 3. cikkhez fűzött indokolással megegyezően – rendezni kívánja azon alkotmánybírák jogállását, akik a módosítás hatálybalépésekor már betöltötték a hetvenedik életévüket, és megállapítja, hogy az új szabályozás rájuk is alkalmazandó. A megbízatás megszűnésének az Alaptörvény tizenhetedik módosításának hatálybalépését követő második hónap első napjára történő időzítése megfelelő felkészülési időt biztosít az érintett alkotmánybírák és az Alkotmánybíróság működése számára.

Az átmeneti rendelkezés megállapítja továbbá, hogy a Kúria elnöke, valamint az Országos Bírósági Hivatal elnöke választására vonatkozó új szabályok – beleértve a mandátum időtartamát – csak az Alaptörvény tizenhetedik módosítása hatálybalépése után alkalmazandóak.

Az országgyűlési képviselők választhatóságával kapcsolatban a módosítás átmeneti rendelkezésként rögzíti, hogy az a hivatalban levő országgyűlési képviselők – az Alaptörvény tizenhetedik módosításának hatálybalépésekor meglévő – mandátumára nem terjed ki.

9.

A „vármegye” kifejezés alkotmánytörténetünk része, historizáló elnevezés, a modern közigazgatási és önkormányzati törekvéseknek szimbolikus korlátja. A megye elnevezés társadalmi közmegegyezéssel a rendszerváltáskori intézményrendszer részévé vált. Erre figyelemmel a vármegyére vonatkozó utalások elhagyásra kerülnek az Alaptörvény szövegéből.

10.

Az államszervezet demokratikus működésének helyreállítása szükségessé teszi a sarkalatos törvények körének felülvizsgálatát. Jelenleg az Alaptörvény 36 tárgykörben ír elő sarkalatos törvényi szabályozást, és ezek alapján számos törvény sarkalatosnak minősül, valamint még nagyobb számú törvény egyes rendelkezései sarkalatosak.

A minősített többséggel elfogadott szabályok korlátozzák a mindenkori, alkotmányozó többséggel nem rendelkező demokratikus többséget abban, hogy a közhatalmat megfelelő módon, felelős jogalkotás útján gyakorolja.

A korábbi alkotmányozó többség első, az Alkotmánybíróság működését érintő intézkedése az Alkotmánybíróságnak a központi költségvetésről, a központi költségvetés végrehajtásáról, a központi adónemekről, az illetékekről és járulékokról, a vámokról, valamint a helyi adók központi feltételeiről szóló törvények felülvizsgálata terjedelmének szűkítésére irányult. Ezért az alkotmányos demokrácia helyreállítását célul tűző alkotmányos többség első intézkedései között – mint fontos, szimbolikus mérföldkőnek – szerepelnie kell az Alkotmánybíróság felülvizsgálati hatásköre teljes helyreállításának.

Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve. Minden jogszabálynak összhangban kell állnia az Alaptörvénnyel, ezért az alkotmánybíráskodás rendeltetésével eleve összeegyeztethetetlen, ha egyes tárgyköröket kivonnak az Alkotmánybíróság hatásköréből. Ez ugyanis azt eredményezi, hogy ezeken a területeken az alkotmányosság védelme megfelelő garanciák nélkül marad, mindez gyengíti a jogállamiságot és aláássa az alkotmányos demokrácia alapjait.

Mindezekkel összhangban indokolt az Alkotmánybíróság teljes körű normakontroll-hatáskörének helyreállítása, biztosítva, hogy valamennyi jogszabály alkotmányossága azonos mérce szerint legyen vizsgálható.

A módosítás célja továbbá az Országgyűlési Őrségre vonatkozó rendelkezések hatályon kívül helyezése, tekintettel arra, hogy az Országgyűlés alkotmányos funkciójából következően az Országgyűlés működésének, biztonságának és rendjének biztosítása nem teszi szükségessé önálló rendészeti szerv fenntartását.

A módosítás hatályon kívül helyezi a közpénz fogalmának meghatározását, mivel annak tartalma a hatályos jogrend egészéből és a kialakult joggyakorlatból egyértelműen levezethető. A fogalom tételes rögzítése indokolatlanul leszűkítette annak értelmezési körét, továbbá korlátozta az információszabadság érvényesülését.

A központi költségvetés elfogadása az Országgyűlés alkotmányos felelőssége ezért nem indokolt,

hogy az Alaptörvény az e döntés meghozatalát egy közvetlen demokratikus legitimációval nem rendelkező alkotmányos testület előzetes hozzájárulásához kösse. A Költségvetési Tanács vétójogának eltörlése ezért indokolt.

11.

A módosítás meghatározza a hatályba lépésre, az elfogadás jogalapjára és az egységes szerkezetű közzétételre vonatkozó rendelkezéseket.